

MAGYAR KURIR

Bécsből, Kedden, Aprilis' 25-dikén, 1820.

Nagy Britannia és Irlandia.

Skotziában, a' Glasgowban és ennek környékein támadott nyughatatlankodásokra nézve semmi újabb változások nem történtek volt Aprilis' 4-dikéig, a' melly napon onnan ezen tudósítás tétetett. Az odarendeltetett fegyveresek a' csendességet megháborittatni nem engedik: csak a' rossz mind e' mellett is, hogy a' munkások a' fábrikákba és egyéb dolgozó helyekre visszatérni nem akarnak, s egész napokat az utcákon seregelve töltenek-el, s csak estve oszlanak széllyel szállásaikra, a' Magistratusnak parancsolatját, melly azt kívánna, hogy estvéli 8 óraker mindenek otthon legyenek, pontosan telyesítvén. — Az Északi Anglus vidékekről Londonba érkezett tudósítások is szomorodva említik, hogy a' Carlislei dolgozók is a' Glasgowiak' systemáját kezdik követni, s attól tarthatni, hogy egymástól példát vévén, Birminghamban, Manchesterben s egyéb népes városokban is efféle kedvetlenségek főgnak nem soká hallattatni.

A' mi azon katonai fegyveres mozgásokat illeti, mellyek, mint közelébbi újságunkban említettük vala, Manchesterben tétetettek, mint beszélük, azon környülállások által okoztattak, hogy a' Hunt pere, névünemű tekintetben nézve kedvezőleg ütven-ki, ezt a' Radikálisok mint a' magok' ügyeknek s principiumaiknak győzedelmeskedését úgy ma-

gyarázták, s oly beszédeket kezdettek folytatni, hogy az afféle öszszegyülekezésekre, mint a' milyent tavaly Augustus' 16-dikán tartottak volt, jussók volna. Az efféle beszédek s egyéb indulatokodások gerjesztették végezetre, mint látszik, azt a' hirt, hogy valóságos és szélesen kiterjedő öszszeesküvés volna munkába vétetettve, melyre nézve jónak találta az Országlószék oda is katonaságot rendelni, a' melynek oda (mint a' Ministeri Kurir, a' ki ezen tudósítást közli, megjegyzi) Aprilis' 5-dikén meg kellett érkezni. Azonban, mint ugyancsak ezen újság megjegyzi, ezen napig még se' az egyik se' a' másik részről nem történt volt semmi erőszakoskodás.

A' Leeds-i aszszony Radikálisok klubja arany emlékeztető pénzes (medallias) lánczot készítettett Huntnak ajándékba, a' melly 10 Guinére becsültetik. A' medallianak egyik oldalára szabadság-sipkát festettek s az alá ezen írást tétettek: „A' szabadság' győzedelmeskedő bajnokja.“ — A' másik oldalán ily írás olvastatik: „Tiszteletjek' jelétül ajánlják Hunt Urnak a' Leeds-i Radikális Reformáló aszszonyok.“

A' feljebb felhozott tudósításnál Glasgowból egy újabbat Aprilis' 7-dikén közlenek a' Londoni újságlevelek. E' szerint még e'kor se' fordultak volt elé Glasgowban és Paisleyben semmi veszedelmes erőszakoskodások: csak hogy egybeéránt elég kedvetlen volt az, hogy min-

den kézi munka egészen félbeszakad-
ván, több mint 60,000 fábrikás munká-
sok lepik-el naponként az uczákat. Ha
talám némelyeknek volna is valami kedve
a' munkára: eltartóztatja a' többek által
való fenyegettetés. Falukon már tettek a'
békételenek néinelly próbákat, arra, hogy
fegyvert szerezhessenek. Annak megju-
talmaztatására, ki a' közelébb költ újság-
levelekben említett lázszató czéduláknak
szerzőjét bejelenti, 3000 forintok hirdet-
tettek-ki. Hogy ez Angliában készült, ab-
ból gondolják, hogy sokszor emlittetik
benne a' Magna Charta, a' melly
nem illeti Skotziát. Minden féle gyáva
híreknek elterjesztése által iparkodnak a'
lázszatók feltüzelní a' népet. Ezen gyáva
hírek közzé tartozik a' sok közt, hogy
Kinloch nevű Radikális, a' ki nem ré-
gen a' száraz Európába futott által 's itt
keresett magának menedéket, innét szá-
mos Frantzia tisztékkel, kik a' régi Csá-
szári ármáda' maradványi, Skotziába is-
mét vissza érkezett 's ott Regiment-tör-
zsöket formál; és hogy maga Frantzia
Marschal Macdonald, a' ki Skótziái ere-
detű ember, volna az, a' ki magára vá-
loltá volna azon munkát, hogy ősei ha-
záját radikálisí módon reformálja. — (Eze-
ket mind a' Ministeri Kurir írja).

Summázatok a' Londoni egyéb leve-
lekből Apr. 6-dikán 's 7-ikén: — „Francis
Bourdett és Hobhouse, ma tartják West-
minsterben, így szoll a' Statesman, az
uczákon való fényes le-'s-feljárást (pro-
cessiót.) Ezen szempillantatban az egész
Londoni nép mozgásban van; a' házak
fedeleit és ablakait a' városnak ezen ré-
szében sok ezer emberek lepték-el; pe-
dig nagyon esik az eső.“ — Aprilis 7-
dikén ekképpen szoll ugyan ezen újság:
„A Bourdett és Hobhouse Urak' tegnapi
fényes pompázásának nagy vendégség

vetett véget a' Korona és Vasmacska ven-
dégfogadóban. Egyéb pohárköszönések
közt elefordultak az Amerika' független-
ségiért, 's Spanyol Ország' szabadságért
való ivások is. A' nyomtatási szabadsá-
gért való köszönés ily szavakkal fejezte-
tett-ki: Éljen a' nyomtatási szabadság,
melly oly szükséges az Anglusnak, mint
a' levegő ég.“

Spanyol Ország.

Oberster Infantes, Kiról említet-
tük, hogy a' Leon szigetén táborozó in-
surgens ármádától vagy is inkább annak
vezérértől Quirogától bizonyos útasítások-
kal Madridba a' Királyhoz küldtetetett
volna: oda a' Frantzia levelek szerént meg-
érkezvén a' Király' elejébe audientziára
böcsättatott 's ő Felségének a' Constitu-
tzió' elfogadásáért szerencsét kívánt: de,
mint a' Journal-des-debats erősíti, oly
nyilatkozattal — hogy az ármáda, csak-
ugyan így is elfoglalva fogja tartani a'
nevezett szigetet a' Corteseknek összegyüle-
kezésekig, 's minthogy ezen ármáda a' nem-
zet' javáért fogott fegyvert, le se' teheti
azt különben, hanem csak a' Corteseknek
(a' Nemzet' Rendeinek) kezéikbe. Egyéb-
eránt nincsen a' fegyveres seregeknek
semmi önn' haszonra czélzó iparkodása:
csak azt ohajtják, hogy a' Constitúción
fundáltatott systemát megerössödvé, 's né-
melly fellegzeteket, mellyeket még most
is fejeik felett lebegni szemlélnék, el-
oszolva lenni látszanak, melly boldog idő-
nek elkövetkezéséig kéntelenek lesznek
katonai állásba helyheztetődve maradni.“
— Oberster Infantessel egygyütt Generá-
lis Gróf Calléja (Calderon) 's hadi Mi-
nister Cisneros is, kiket insurgens ve-
zér Quiroda fogva tartott, megérkez-
tek vala Madridba: Kadiksban pedig

az egész Generálstáb letétetett, hogy hadi ítélszék elejébe állittatván az ott Már-tzius' 10-dikén történt vérontásokról számot adjon. —

Azokat az Orosz, Pruszsus, Francia, Görög és egyéb szállító hajókat, melyek a végre fogadtattak 's gyűjtettek vala a' Kadiksi kikötőhelyekbe, hogy az armádát az elpártolt tartományok ellen Amérikába vigyék, ezen kikötőhelyből már elküldötték hazájokba, csak az Angliákat marasztották-meg, minthogy ezek rézzel vagynak borítva.

A' Cortesek' választatása már több tartományokban elkezdődött. Azt vették észre, hogy többire most is azok választatnak, kikből 1813-ban állott a' Spanyol nemzeti gyűlés: —

A' most folyó politikai történetre nézve majd semmi se' foglalta az olvasó közönség' figyelmetességét oly nagyon el, mint ezen kérdés: Hogy mit fognak már most egygyütt az anya Spanyol Ország és az ettől elpártolt Spanyol tartományok tenni? Hogy az anya Ország mostanság Amérikába újabb seregeket küldeni nem készül, mutatja az, a' mit feljebb iránk, hogy a' szállító hajókat Kadiksból hazájokba küldötte. Hogy az elpártolt tartományok a' hosszú hadakozástól jó szívvel megszűnnek, ezt is könnyen el lehet hinni. Csak erre a' kérdésre bajos felelni, hogy miképpen fognak megegyyezni. A' Párisi Jousnal-des-debats következő módon fejt-meg ezen nehéz kérdést: — „Mi, úgy mond, úgy ítélünk, hogy a' mellett is, hogy a' Londonban lévő Veneczuélai Agensek kihirdették, hogy Columbia nem fog többé az anya Spanyol Országhoz viszatérni, csakugyan nagyon hihető dolog az, hogy minden úgy nevezett tengereken-túl-lévő Spanyol tartományok vissza fognak legalább pro-

visoriai módon a' Constitúzionális anya Spanyol Országhoz csatolódni. Vélekedésünket a' következő principiumokon fundáljuk: Mikor 1810-ben az Amériakai Junták a' Spanyol Cortesekkel alkudoztak, csak e' három pontokat kívánták: — 1. Hogy a' politikai és képviseleti jusok minémüsége a' plántatartományok és az anyaország között egyenlő legyen. (Ezen pontot a' Constitúzió már eligazította, minthogy az által minnyájoknak jussaik egyenlökké tétettek). — 2. Hogy a' földnek minden terméseit és az industriának minden szerzeményeit valamint az anya Spanyol Országba úgy minden idegen tartományokra, szabadon ki, és minden idegen portékákat magokhoz éppen oly feltételek alatt beviessenek a' Spanyol plántatartományok magokhoz, mint a' melly feltételek alatt azok magába az anyaországba bevitetnek. (Ezen kívánságnak teljesítését is meghatározták volt a' Cortesek). — 3. Hogy minden monopólium, melly a' plántatartományokban gyakoroltatik, eltörlődjék, de úgy, hogy a' Fiscusnak innét következő kárvalása, az úgynevezett egyenes adózás által pótolassék-ki. (Ezen kívánságnak teljesítését is csak a' Finanzia' közönséges elintéztethetésének időpontjáig halasztották volt el a' Cortesek). — „Igy hát (ekképpen folytatja szavait az elől megnevezett Journal) által nem láthatjuk, hogy mi okok akadályoztathatnák-meg már most Buenos-Ayrest, Chilit és Veneczuélát abban, hogy magokat Spanyol Országhoz vissza csatolják. Tudjuk, hogy Buenos-Ayres, Generál Artigas, és Paraguaynak városai, egygyütt ellenségeskednek; hogy Chiliben Papok uralkodnak; és hogy Veneczuélának belső tartományai Bolivártól függenek. Csak ezen tartományok azok, melyekben a' függetlenséghez való hoz-

zászokás nemzeti lelket és politikai függetlén fennállásra való vágyodást fejtegeti, a' melly nemzeti tulajdonságok helybéli Országlást tesznek - fel, melyhezképest az ezen tartományokban lakó emberek' elméjében már mintegy meggyökeresedettnek lenni látszik a' függetlenség' csirája. Meksiko; Peru, Havannah, Porto-Ricco, és S. Domingo ellenben, valamint szintén a' Filep' szigetei is telyes csendességben élnek; tehát könnyen megeshetik, hogy ezekben a' Királynak Mártzius' 7 - dikén kiadott végzése bekésségesen elfogadtatik; megeshetik pedig az is, hogy némelly helyeken a' Kadiksi vérontáshoz hasonlókra fog alkalmatosságú szolgálni. Általában vévén, egy ily nagy és hatalmas Monarkhia' ennyi felé hasadozott részeinek ismét egy egyetlenegy hatalmas Constitúzionális Monarkhiáválehetéssek annyira hízkeladni látszik a' nemzeti kevélységnek, hogy feltehetjük, hogy az Independens Főkön, kik közt csak Bolívar és Artigas birnak megkülömböztetett talentumokkal, 's azoknak dicsőségre és uralkodásra való vágyodásakon, győzedelmeskedni fog. Az idő mutatja-meg."

Azt erőssítik ugyancsak némelly Londoni levelek, hogy a' Spanyol Országi történetekről való hírnék Északi Amérika lett első elterjedése olyan gondolatra adott sokaknak alkalmatosságot, hogy ha kedvellik ezen Egygyesült Státusok némelly Spanyol tartományoknak szabadokká tétetését, jó lesz az ő függetlenségeknék megismerésével nem soká késedelmezni, mert különben egészszen elkéshetnek véllé.

A' Finantziái fogyatkozásoknak elhárítatásokra nézve ily végzést adott - ki az Országló Fő Junta helybehagyásával a' Király:

A' Státus' közönséges adósságainak lefizettetésekre fordittatnak —

1) ször; A' Santiagai, Alkantari, Calatravai, és Montesiaí Rendek' minden megüresedett és ezután megüresédni fogó Kommandórségeiknek jövedelmeik, valamint szintén a' Jerusalemi Szent Jánosí (Málthai) is, melynek jószágai és jövedelmei már 1813-ban a' Corteseknek végzése által ugyan ezen célra határozottak.

2) ször; Az Albai utolsó Herczegaszszonynak jószágai, mellyek a' Koronához csatoltatva voltak; továbbá minden Mostrenes nevezet alatt esmeretes, vagy oly jószágok, kiknek tulajdonos örököseik nem esmertetnek; 's általában mind azok a' jószágok, mellyek a' nemzet' tulajdonának tartatnak.

3) ször; Addig is, míg a' Cortesek a' Királyi Patrimonialis jószágokat megvizsgálhatnák és a' nemzeti jószágoktól elváloszthatnák, meghatározta a' Király, hogy az Albuferai és Alcudiai tóknak és mocsáros helyeknek (ligeteknek) terméseik és minden jövedelmeik (haszat' s egyebek) a' mult Mártzius' 7 - dik napjától fogva, mellyen a' Király a' Constitúzióra meg esküdt, a' Státus' adósságainak kasszába follyanak.

Generalis Ferraz, a' Kadiksi új Kommandáns, hogy a' nép bizodalját annál jobban megnyerhesse, 's a' maga bizodalját is a' lakosok eránt megmutassa; nem csak hogy azt megtiltotta, hogy a' Kadiksi uczákon semmi féle fegyveres seregek le - s - fel ne járhaljanak, hanem még a' maga szállása elöl is elküldötte a' strázsá csapatot.

Az akasztás, melynek eltöröltetésé eránt már a' Cortesek törvényt hoztak vala, most, ugyan ezen törvénynek erejé szerént, az egész Országban, 's általában

minden nemű büntételekre nézve, eltöröltetett. A' halálra ítéltetett személyek fővétel által végeztetnek ki a' világból.

Az úgynevezett Josephinusokra, vagy azon Spanyolokra nézve, a' kik Bonaparte József volt Királlyal tartván, Ferdinándus Királynak az Országba lett visszatérése után, onnét kifutottak vala, az Országló Fő Junta által oly Hirdetés tétetett közönségessé, hogy hazájokba minnyájan visszatérhetnek, s minden jószágaiik vissza adattatnak.

Frantzia Ország.

A' Párisi Constituzionelnek feleléttel tartozó Redaktora Bidault, a' Párisi Esküdtek ítélőszéke által öt esztendeig tartó fogságra, 1200 Frank büntetésfizetésre, s a' per' költségének is megfizetésére ítéltetett per Contumaciam, azért, hogy, mint az ítéletben kimondatott, az itt alább következő cikkely által népet polgári hadakozásra ingerlette. A' cikkely e' volt: "Páris Februar. 24. dikén: A' mult éjjel több házakra fenyegető czédulák ragasztattak és Számkivetésbeküldendőknek laistromaik terjesztettek - el, a' melyekben Generálisoknak, Manufaktúristáknak, Mivmestereknek és Tudósoknak neveik találtattak. Az Ultraroyalistáknak bűvő-gyűléseikben csak 20,000 embereknek fejeik kérettettek; ismét más gyűlések megelégedtek három száz emberfővel; hanem ezek 15,000 embereknek telepörtálatását kívánták. Ily plánum is jovaltatott ugyan ezen Ultra-klubokban: Louvelnek jó leszén módot szolgáltatni arra, hogy magát fojthassa meg, azért, hogy egy annál jobban lehet a' Frantzia nemzetet vádolni, s a' Louvel halálát az ő hűnös társaira kenni, mert néki bűnös társainak nem lenni, ugyan ezen klubok

szerént, lehetetlen. Azután annak kellett volna történni, hogy a' sorompók bezárattatván, az uczákon minden feláldozni való emberek, kik már kijegyeltetve volnának, megtámoldtassanak; a' Constitúció eltöröltessék; a' régi ország-lás visszaállitassék; a' Constitúciónális nyomtató sajtók mind összetörettessenek; s az, hogy ezen eszközök általa' Monarkhia megtartatott légyen, proklamáltassék.

Louvelről úgy beszéltek, hogy az ő elő-kikérdeztetése, mely mind ez ideig a' Pairek' kamarája előtt folytattott, már annyira elvégeztetett, hogy ezen hónap 24. dikén az ő közönséges ítélőszék' elejébe lejendő kiállitása is meg fog történni.

Ujabb Ujságok.

Nagy Britannia. — A' Glasgowi népezség veszedelmesedik inkább hogy sém csendesedne. Egy öreg katonából (veteránusokból) álló csoport, valami embert fogház felé kísérvén azért, hogy az Országlószéknek hirdetését leszakasztotta, s a' nép körülette nagyon össze kezdvén tolakodni, arra tüzet adott, s egy vén aszszonyt nagyon megsebesített, melyre a' nép széllyel oszolván, a' csendesség helyreállott. — A' Carron vi-ze mellett Kilsysthnei 60 Radikálisok 19 Huszárokkal és 9 Polgárlovassággal szembe szállván, megverekedtek, mind két részről sebesedtek meg: de végre a' Radikálisok csakugyan meggyőzöttetvén, néhányak elfogattattak. Tizenegy személyek, kik a' magát úgynevező Országló Biztosság' tagjainak tartatnak, fogságra tétettek. Még eddig ugyan semmi nagy erőszakra nem vetemedtek a' Glasgowi Radikálisok, hanem minthogy dolgozni telyességgel nem akarnak, félni lehet,

hogy nem soká erőszakra is vetemedni fognak.

Spanyol Ország. — A' Toledo-i Primátziális Egyház' Káptalannya, Mártzius' 25-dikén, a' Constitútiót az Evangéliumra való megesküvéssel elfogadta. A' pompán a' városban találtató minden Papok jelen voltak. Az ájtatos foglalatoskodás Te Deum énekléssel koronáztatott.

A' Cortesi választatásokra nézve oly parancsolat ment széllyel a' Belső Ministertől minden Spanyol tartományokra, hogy a' Corteseknek 1813-dikban Jun. 4-dikén költ.végzése, melyben a' rendelkeztek: Hogy, ámbár a' Constitúciónak határozása szerint a' Világi Papok ugyan a' Válosztásban részesülhetnek, de a' Jerusalemi Sz. János és a' Calatravai, Alcantarai, Santiagói 's a' Montésai Rendek' Rittersai, nem csak hogy magok az Ország Rendjei tagjává nem válosztathatnak, hanem még csak a' Válosztás' munkájában se' részesülhetnek, szorosán megtartattasék.

Északi Amérika. — Ezen oriási, lépésekkel hatalmasodó Szabad Országnak tengeri ereje áll mostanában: 36 linea hajókból, a' mellyek közt a' kissebb 74 ágyus 25 fregátokból, a' mellyek 14 ágyustól fogva 44 ágyusok, 23 apró hadi hajókból, 's nagy számú ágyus csajkákból.

Württemberg. — A' Királynak, Paulina Princzászszonnyal, Württembergi Lajos, meghalálozott K. Herceg' léányával való házossági összeadattatása, Stuttgartban, Udvari fény es pompával végrehajtatott.

A' Hamburgi újság azt a' megjegyzést közli, hogy a' Párisi Journal-des-debatesnek az a' hirdetése, mellyel mint sok egyebekkel annak megmutatására czélt, hogy a' mostani öszszeesküvések a'

világnak legtávolabb részeire 'is ki volnának terjesztetve, nem telyesedett-be. Ez a' hirdetés, mint a' nevezett Journálból más újságokkal egygyütt mi is kiirtuk, a' volt, hogy a' mult Jan. 1-ső napján Cuba szigetén is proklamáltatott volna a' Cortesek' Constitútiója.

Orvosi nevezetes megjegyzés. — A' Belgiumi újságlevelek Petersburgi Orvos Salvatori Urnak ily irását közlik: —

„Kötelességemnek esmerem egy nevezetes észrevételt, mellyet tavaly a' Pultawai tartományokban tettem, közönségessé tétetni. A' Gadici vidékek' lakosai, nem tudom se' hogy mi módon, se' pedig mikortól fogva, azt vették észkebe, hogy, ha valamely embert vagy állatot, más, dühös ember vagy állat megharap, a' nyeldeklojén valami genyecséges hójagok mutatják magokat, mellyek a' harapás után a' 13-dik nap felé, felpattogzanak, és pedig a' dühösség jelei is csak ekkor, t. i: a' 13-dik nap felé mutatják magokat: de a' mikor már a' betegség is többé meggyógyíthatónak nem tartatik. Orvoslásához a' 7-dik nap szoktak hozzá fogni. Valami éles szerszámmal a' beteg' nyelvkötoin találtató hójagokat kifokasztván arra vigyáznak, hogy a' beteg az azokból kifolyó genyecséget ne nyelje le hanem szorgalmatosan köpdösse ki, 's a' száját sós vízzel gyakorta öblitse vagy mossaki. A' fennmegnevezett vidékek' lakosai ezen orvosi szernek hathatosságát megismerván már nem is nagyon félnek a' dühösségtől. En ezen orvoslási módnak még eddig ugyan csak egy példáját láttam, de a' melynek valóságos igazságáért mindenkor felelhetek is.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é c s.

Császár és Király ö F. ge még 1807-ben megengedni méltóztatott vala a K. Magyar privilegiált hajózási Társaságnak, hogy a Kulpának hajózásra alkalmatossá-
tevése helyett, inkább a Karlsstadt és Fiume, Buccari, és Porto-Re között a száron-
való alkalmas közösülést állítsa-fel,
egy egészen új és mesterséges út által,
a melly út a közben fekvő hegyeken és
és erdős örvényeken által az Adriai tenger-
nél 2930 lábnyomnyi magossábnnyira, s
a már fenn álló úgynevezett Károly útja
minden hirtelenmeredekegeinek elkerülé-
sével, mennyen-el. — Ezen út, mellyet
annak csináltatóji, a nékiek adatott hata-
lom szerint Ludovika Utjának neveztek,
már egész a Porto-Rével való mellélegi
összcsatlódásig oly mesterségesen elké-
szült, hogy a hol legmeredekebb, a há-
gás nem tesz többet rajta, egy ölen, 3 és
1-gyedrészt czolnál. — Császár és Király
ö Felsége tehát azon hasznokra való te-
kintetből, mellyeket ezen nagy út, ré-
szint a tengeri vidékekre részint az egész
Monárkhiaira is hajtani fogna, tekintetbe
vévén, a Ludovika Utja társasága érde-
meinek megesmeréséül, s másoknak is
hasonló próbatételekre való serkentetés-
sekre, ezen Társaságnak, munkája hasz-
nálása végett ötven esztendőig tartó pri-
vilegiumot adni, kegyelmesen méltóztatott.

Tudományos Dolgok.

Székes Fejérvár Apr. 15-kén
1820. — Tudva vagyon a Keresztények
előtt: hogy a hajdani Jerusálemi Város-
nak inségei: úgy mint az éhség, a pes-
tis, és a zsidó tyrannusoknak égtelen a

népen való kegyetlenkedései, mellyek az
említett várost végképpen meg is emész-
tették, oly irotzatok voltak, hogy az Is-
ten Fiának szeméből is szánakodó kön-
nyeket eleve 40 esztendővel kifátsartak:
látván a várost, sira azon: És
azt, a mit ugyan azon alkalommal meg-
jövendőlni méltóztatott: nem hagy-
nak te benned követ a kövön:
miképp' tellyesítették betű szerént, s aka-
ratjok ellen is a Romaiak, megirta a zsi-
dó Iró és szem-tanú Flavius József: ki-
nek tanúságát, mivel a kereszténységet
czáfolhatatlanul a zsidók vaksága ellen-
erősíti, én deákból hazai nyelvre azok
kedvéért szoritottam (németre pedig le-
fordítottam) a kiknek régi fordításait ol-
vasni módjok nem volna. A Munkát né-
mely észrevételekkel és jegyzé-
sekkel ékesítettem, mellyek Józsefben
nem találtnak. — Helyben a Gyмна-
ziumi Director Urnál, köttél-nnek 1 fl. 20
xr. VV. az ára. Megszerezhetni Poson-
ban és Győrött Schvajger, Pesten pedig
Eggenberger Könyváros Urak által. P. G.

Jelentés a Magyar História Kedvellőinek.

Geschichte des Ungrischen Reichs. Von
Johann Christian von Engel, k. k. Con-
sistorialrathe, wirklichem Hof-Secretär
bey der k. Siebenbürgischen Hof-Kanz-
ley, Hof-Bücher-Censor, Beysitzer
der Gerichtstafel das löbl. Zipser-Com-
itats, Bürger seiner Vaterstadt Leut-
schau, Correspondenten der k. Gesell-
schaften der Wissenschaften zu Göttin-
gen, Prag, München und Warschau.
5 Theile in gr. 8vo. Wien 1813—1814.
Bey Friedrich Volke. 45 fl. V. Cz.

Jelenvaló Munka tizenhatsz eszteni szorgalmatos vizsgálásoknak 's erős igazságszeretetnek következtetése; utolsó hagyományja ez, nagy érdemű, fájdalom, korán elhalt Írójának, mellyel Hazáját megasztelte.

Nem engedí a' hely e' hatalmas Munkának tartalmát ez úton bár röviden is előadni. Mellyért is légyen elég arról itt e' következendőket említeni:

Tsak nem lehetetlen a' Magyar Histórianak velejét fontosabban adni elő mint abban van; sőt megkell vallani, hogy az Író a' Bévészében feltett kérdést, 's azt az ígéretet, hogy Hazájának olly polgári Históriat adjon, melly az eddig megjelenteknél tökéletesebb lenne, mesteri módon megfejtette 's bétöltötte; dicsérettel kell róla megjegyezni a' többi jók közű azt, hogy leg kissebb környülményekre is, melly ez ország' társasági egyesületének köteleit majd tágitotta, majd zorosabban öszve vonta, kihatott gondos figyelme. A' Magyar Constitutióknak mind az Országgyűléseken mind azokon kívül való kifejtődéseit Erdélynek történeteit, 's annak az Austriai Házalá jutását; az egyházi Reformációknak befőjását a' Magyar dolgokba, sokkal kielégítőbbleg mutatá meg mint előtte más akárki História-Íróink közűl. A' Bocskay, Tököly, Rákóczy 's a' t. és az úgy nevezett Eperiesiensis Lanien a' történeteit is jobban elő adva sehol sem találjuk. A' Pray által elmel-

lőzött. Serbusokról is nyomosan értekeznek.

Nevelik az egész Munka használhatóságát a' Csaplovics Úr kettős Lajstroma az 5-ödik Darab végén, úgy a' boldogult Íróknak jegyzéseiből szedett Függelék és Észrevételek.

Ezen Munkának 60 fl. V. Cz. ból álló előbbeni ára néminemű akadály volt annak megszerzésének. De elhárítván ezt az időnek környülményei, 's alólírt, annak árát 45 fl. V. Cz. ra vihetvénele; reményli, hogy új Előfizetés útjának nyitásával kedves szolgálatot teszen az azt kedvellőknek. E' részben vagy magánál az alólírt Kiadónál, vagy, Pesten: Engenberger, Hartleben és Kilian; Posonban: Landes és Schweiger; Szebenben: Hochmeister, úgy más Könyváros Uraknál tessék az azt akár egyszerre, akár Darabonként megszerezni kívánóknak magokat jelenteni. Jövő Májuson kezdve minden hónapban által lehet venni egy Darabot, mellynek vételével az azt követőre szükség előre fizetni. October 1-sőjével szakad meg a' darab számra való előre fizethetés, a' melly idő után tsak együtt lehet megszerezni a' Munkát. Árra egy egy Darabnak előfizetés útján 9 fl. V. Cz. A' Levelek és Pénzek francóztatni kéretetek. — Bécsben, Aprilisben 1820.

Volke Fridrik,

(obere Bäckerstrasse Nro. 810.)

A' Bank Actiak' darabja (mellyek 1000 Rf. V. Cz. és 100 Rf. Conv. Pénzről vagynak fizetődött: Apr. 22-dikén 602 $\frac{1}{2}$ — 24-dikén 602 $\frac{1}{2}$ forint Huszas Pénzben.)